

Orhan Karaveli son dönemde yaptığı biyografi çalışmalarıyla araştırma dünyamızdaki önemli bir eksiliği doldurmaya çaba sarf ediyor. Geçen yıl tamamlanan "Sakallı Celal" araştırması etkileyiciydi. Özgün bir aydının sıra dışı yaşamına ışık tutuyordu. Nâzım Hikmet tanıklığını anlattığı belgesel kitap "Tanıdığım Nâzım Hikmet" de önemliydi. Orhan Karaveli, bizim gazeteci kuşağının etkin ve kalıcı isimlerinden.

Karaveli'nin son araştırması, **Tevfik Fikret**'in üzerinde çok tartışılan oğlu **Haluk** üzerine. "Tevfik Fikret ve Haluk Gerçeği" (Pergamon Yayınları) adlı kitap bilmediğimiz birçok gizli gerçeği gözler önüne seriyor.

Karaveli'nin bu araştırması, Tevfik Fikret'in yaşamı, şiirleriyle başlıyor. Daha sonra Hıristiyan olduğu için çeşitli taşlamalara maruz kalan oğlu Haluk'un yaşamına ışık tutuyor. Haluk yaşamındaki dramı kendi sözleriyle şöyle anlatıyor:

"...Tevfik Fikret'in oğlu olarak güzel şiirler yazabilseydim; güzel resimler yapabiliseydim... 'İşte Fikret'in oğlu' dedirte-

bilseydim... 'Ama olmayınca olmuyor işte...' demişti. ...Din değiştirmeme gelince. Bunun yakınlarımı mutlu etmeyeceğini biliyordum, ama ilkokul dahil öğrenimimin tamamını Hıristiyan inancının kendini açıkça hissettirdiği kurumlarda yapmıştım. Gene de İslamiyete ve Türkiye'ye, Türklüğe toz kondurmadım. Düğün bir insan olarak kendimi herkese kabul ettirdim. Babamın adını kirletecek, onun ruhuna acı verecek en ufak bir hareketim olmadı. Bu ülkeye yerleşen göçmen çoğunluğun aksine adımları da değiştirmedim."

14 Haziran 1893'te İstanbul'da dünyaya gelen **Hüseyin Haluk Fikret**, 72. yaş gününe 5 gün kala 9 Haziran 1965 tarihinde Florida'nın Orlando kentinde öldü. Cenaze törenine 600 kişi katıldı. 1981 yılında ölen eşi **Ethel**'le birlikte Orlando mezarlığında yatıyor. Çocukları olmadı. Öykünün ayrıntılarını, ünlü bir aydının çocu-

ğu olmanın mutluluk ve acılarını öğrenmek isteyenler, kitabı okumalıdır.

★★★

Bugünlerde merakla okuduğum araştırmalardan birisi de **Mehmut Hasgüler**'in. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi öğretim üyesi Kıbrıslı Hasgüler, yakın tarihimizin iki önemli dergisini Kim ve Akis'i incelemiştir. "Kim'in Adası Kıbrıs'ın Akis'i" (Nobel Yayın Dağıtım) başlıklı kitap 1954-1968 tarihleri arasında, bu iki önemli haftalık derginin Kıbrıs konusunda verdiği haberleri inceliyor.

Haluk Şahin bu araştırmayı şöyle değerlendiriyor: "İncelemenin sayfalarında ilerlerken o günden bu yana fazla değişmemiş birtakım 'süreklilikler' de göze çarpıyor. Türkiye'nin dardını başkalana anlatamama beceriksizliği, yabancı kamuoylarını etkilemekteki aczi, başka ülkelerdeki kamuoyu manevralarını salt 'kandırma' olarak nitelendirmesi. Akis ve

Kim'in anlatımına göre Yunanlılar ve Makarios kimleri 'kandırmıyor ki'..."

★★★

Gazeteci **Azer Bortaçına**'nın, yılların birikimiyle yöneldiği kültür kitaplarının son ürünü "Cömert Toprakların Masalı: Doğu Anadolu" (Ekin Yazım Grubu). Azer, bu yolculuğunu şöyle tanımlıyor: "Anadolu sevdasıyla düştüğüm yollar, bu kez Doğu Anadolu'nun hâlâ çok az bilinen, bilinmezliğe inat, son derece şaşırtıcı; muhteşem kentlerine, köyelerine, yörelerine dolandı... Şoförsüz, fotoğrafçısız yalnız başıma kat ettiğim onca yolda hiç yalnız kalmadım... Doğu Anadolu'nun kimi zaman yoğun, kimi zaman ıssız yollarında tek başına bir kadın şoför olarak en büyük destek ve efendiliği TIR ve kamyon şoförlerinden gördüm."

Bölge haritalarıyla süslenen bu etkileyici kitap, Azer'in çektiği fotoğraflarla zenginleşiyor. Malatya'dan başlayan yolcu-

luk Yeşilyurt, Gündüzbey, Balaban, Darrende, Battalgazi, Arapgir, Ocakköy'e uzanıyor. Onu Erzincan, Erzurum, Ardahan, Kars, Kağızman, Doğubayazıt, Van, Hakkâri, Erçiş, Adilcevaz, Ahlat, Tatvan, Bitlis, Muş, Elazığ ve Tunceli izliyor.

Azer Bortaçına, kitaba Doğu Anadolu gezisi için küçük notlar eklemeyi de unutmamış. Yolları, ören yerlerini, yerel rehberleri, nereye ne zaman gidileceğini, alışverişi, giyim kuşamı, yeme içme alışkanlıklarını, konaklamayı anlatıyor. Yanınıza ne alacağınız uyanısında bulunuyor. Örneğin bir yerde şunları söylüyor: "Özellikle Van Gölü kıyısında konaklıyor ve yemek yiyorsanız kemikli sivrisineklerden korunmak için çantanızda 'kov' bulundurun. En iyisi Türk kahvesi yakmak, dumanına hiçbir sivrisinek yanaşmıyor."

Bölgeyi iyi bildiğini sanan bir gazeteciyim. Azer Bortaçına'nın kitabından bilmediğim o kadar çok şey öğrendim ki... Bölgeye yapacağınız gezide mutlaka yanınızda bulunması gereken bir kitap olarak öneriyorum.

